

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania J. D.
przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności w [...] o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13 marca 2024 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 7 lipca 2022 r., sygn. akt XXI Ua 16/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 7 lipca 2022 r. oddalił apelację J. D. od wyroku Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 17 lutego 2022 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawczyni od orzeczenia Wojewódzkiego Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w [...] z 12 maja 2020 r. zaliczające J. D. do lekkiego stopnia niepełnosprawności z przyczyny niepełnosprawności jako 05-R na okres do dnia 31 marca 2022 r.

Zaskarżając powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną, odwołująca się podniosła zarzut naruszenia prawa:

1) art. 385 oraz art. 378 § 1 w zw. z art. 391 § 1 oraz art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własnych ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne nie zostały rozpoznane;

2) art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i § 30 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. Nr 139, poz. 1328, dalej jako rozporządzenie z dnia 15 lipca 2003 r.) przez przyjęcie, że skarżąca nie zalicza się do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;

3) art. 4 ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej polegające na zastosowaniu go w okolicznościach, w których nie powinno to mieć miejsca (niewłaściwa subsumcja), przez przyjęcie w ustalonym stanie faktycznym sprawy, że skarżąca jest osobą zaliczoną do lekkiego stopnia niepełnosprawności, podczas gdy część materiału dowodowego wskazywała na istnienie możliwości zastosowania art. 4 ust. 2 tej ustawy, a więc uznanie jej za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;

4) art. 385 k.p.c. w zw. z art. 2 pkt 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że apelacja jest pozbawiona uzasadnionych podstaw i w konsekwencji oddalenie jej, gdyż skarżąca nie wykazała, że istniejące schorzenie wypełnia ramy art. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, podczas gdy Sąd nie przeprowadził rzetelnego postępowania dowodowego, by zweryfikować podnoszone w apelacji zarzuty co do stanu faktycznego skarżącej;

5) art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zebranego materiału dowodowego, a przez to uznanie, że przytaczane w toku postępowania przez powoda argumenty i powoływane dowody nie mogły służyć do udowodnienia

twierdzeń podnoszonych przez skarżącą a dotyczących jej faktycznego stanu zdrowia;

6) art. 233 § 1 k.p.c., przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wydanie wyroku nieadekwatnego do faktycznego stanu zdrowia potwierdzonego w zaświadczeniach lekarskich oraz na podstawie nierzetelnej opinii sprzecznej ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją medyczną i z logiką;

7) art. 228 k.p.c. przez nieuwzględnienie faktu powszechnie znanego, który nie wymaga dowodu, że orzeczony stopień niepełnosprawności wiąże sąd w sytuacji nie polepszenia się stanu zdrowia skarżącej.

Z powołaniem się na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 7 lipca 2022 r. w całości, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy z dnia 17 lutego 2022 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W skardze kasacyjnej skarżąca wniosła o jej przyjęcie do rozpoznania z uwagi na konieczność rozważenia istotnego zagadnienia prawnego, konieczności rozpatrzenia naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 378 § 1 oraz art. 385 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegającego na przejęciu przez sąd drugiej instancji za własnych ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji

kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu,

iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, a którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało ono sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest też wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez

sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. W szczególności rolą Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym nie jest wyręczenie strony reprezentowanej w procesie przez profesjonalnego pełnomocnika we wskazaniu (doprecyzowywaniu) treści postulowanych zagadnień prawnych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2019 r., II UK 255/18, LEX nr 2688935).

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 sierpnia 2020 r., IV CSK 140/20, LEX nr 3057396; z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepublikowane; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, niepublikowane; z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepublikowane i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepublikowane).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wniesiona przez powoda skarga kasacyjna nie odpowiada wymaganiom stawianym przez art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 k.p.c., gdyż nie wskazuje, że zachodzi jedna z podstaw przyjęcia skargi do rozpoznania.

Przedstawione przez skarżącą, we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istotne zagadnienie prawne sformułowane jako „konieczność rozpatrzenia naruszenia przepisów prawa procesowego”, nie stanowi prawidłowo przedstawionego zagadnienia prawnego. Nie nawiązuje bowiem w sposób

generalny i abstrakcyjny do treści powołanych przepisu, nie wyjaśnia, w czym tkwi trudność w dekodowaniu zawartej w nich normy prawnej, ani do jakich odmiennych konkluzji prowadzi próba wykładni przepisów i jaką jego interpretację proponuje skarżąca. We wniosku nie podjęto nawet próby sformułowania zagadnienia prawnego, które odpowiadałoby wymaganiom stawianym przez judykaturę tej przesłance przedsądu. W uzasadnieniu tego wniosku autor skargi podnosi argumenty, które mają uzasadniać oczywistą zasadność wniesionej skargi i nie nawiązują do podstaw wniosku o jej przyjęcie. Skarżąca zatem nie przedstawiła argumentacji jurydycznej, za pomocą której wykazałaby, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne cechujące się walorem „istotności”, wymaganym w przypadku zagadnień, które przemawiają za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania. Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyslanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, czy poszukiwanie argumentacji prawnej właściwej dla przedstawionego pytania. Jedynie na marginesie można zauważyć, że niemal wszystkie wskazane kwestie (w kształcie, w jakim sformułowała je skarżąca) wymagają odniesienia się do konkretnych okoliczności sprawy. Skarżąca nie skonstruowała zatem ogólnych zagadnień prawnych, których rozwiązanie miałoby znaczenie dla rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego, lecz pod pretekstem formułowania owych zagadnień zmierza do rozstrzygnięcia tego konkretnego sporu, w jego szczegółowo opisanych realiach faktycznych.

W zakresie zarzutów skarżącej dotyczących przyjęcia przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych Sądu pierwszoinstancyjnego, należy mieć na uwadze, że stosownie do treści art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z przepisu tego nie wynika, aby sąd odwoławczy był zobowiązany przeprowadzać dalsze dowody, bez względu na stan wyjaśnienia sprawy, bądź aby ciążył na nim obowiązek uwzględnienia każdego wniosku dowodowego zgłoszonego w postępowaniu apelacyjnym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r., II CKN 770/97, LEX nr 82299; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2021 r., IV CSK 194/21, LEX nr 3258767). Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku jasno wynika, iż Sąd Okręgowy oprócz tego, iż podzielił

ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji poczynione w toku postępowania i przyjął je za własne, to również wszechstronnie rozważył materiał dowodowy zebrany w toku postępowania. Wskazał, iż stan zdrowia ubezpieczonej ustalony na podstawie przeprowadzonych dowodów w tym z opinii biegłych lekarzy specjalistów w zakresie ortopedii, neurochirurgii, a których odwołująca się skutecznie nie zakwestionowała, uległ poprawie i obecnie nie dawał podstawy do zakwalifikowania jej do wyższego - umiarkowanego bądź znacznego stopnia niepełnosprawności. Doszedł do ostatecznej konkluzji, iż sporządzone w niniejszej sprawie opinie biegłych potwierdziły ustalenia, zawarte w zaskarżonej decyzji zgodnie z którymi odwołująca się jest osobą o lekkim stopniu niepełnosprawności na okres do 12 lutego 2020 r. do 31 marca 2022 r. z powodu choroby oznaczonej symbolem 05 - R.

Dokonana przez Sąd odwoławczy ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia prawa (wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone w tym zakresie przez skarżącego argumenty stanowią polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi. Zgodnie zaś z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do kontrolowania prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309).

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ms]

